

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 12 - שנת תשפ"א גיליון "ויחי" - יח' טבת תשפ"א, 2 לינואר 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ויחי" - סיפורו של הפער הבין-דורי

לפני שנים רבות, התכנסה הנהלת אחד המפעלים הטכנולוגיים המובילים במדינת ישראל, כדי לנסת להבין את הסיבה לרצף התקלות החמורות שפקדו אותם. תקלות הנדסיות די בסיסיות, שלא היו אמורות לקרות.

התחקיר העלה, כי החברה נמצאת לאחר קליטה מאסיבית של דור צעיר. וכי למרות כל המאמצים לבצע "שימור ידע" ו"העברת מקל" מסודרת, הידע והנסיון הרב שנצבר "בראשם" של אנשי הדור הוותיק, לא הצליח לעבור ולחלחל דיו אל הדור החדש.

וכל כך למה?! אם בגלל חוסר רצון של הפורשים לשתף את הצעירים בידע "שלהם" ואם בגלל התחושה של הצעירים, של"זקנים" - אנשי העבר, אין מה ללמד אותם - הצעירים והמבריקים (וכן סיבות נוספות...).

בעיה זו מצויה על הקשר הבין-דורי, או על הפער הבין-דורי. אנשי מדעי החברה עסקו בנושא והגדירו את מאפייני הפער הבין-דורי, בדורות האחרונים (מתוך ויקיפדיה).

- **דור ה-X** (ילידי 1960 - 1980). דור רב-תרבותי, מורד במוסכמות יותר מהוריו, נאמן פחות למקום עבודה בודד, ואף נאמן פחות למקצוע בו הוא עוסק.
- **דור ה-Y**, דור המילניום (ילידי 1980 - 2000), גדל לתוך ההתפתחות המהירה בתחום המחשבים והאינטרנט ונחשף מגיל צעיר לעולם הגדול: תרבות, טיולים ומותגים. דור שמחליף יותר מקומות עבודה ונוטה פחות להתחייב לחתונה. וכמובן, עוסק הרבה בעצמו.
- **דור ה-Z** (ילידי 2000 - 2020), דור המסכים, הסמרטפונים והרשתות החברתיות. דור עצמאי, גלובלי, ויזואלי וטכנולוגי. צורך מידע בעיקר על ידי מנועי חיפוש ומתאפיין גם בבדידות אישית.

מן הדברים עולה, כי עם ההתפתחות הטכנולוגית המואצת, הרב-תרבותיות, הרשתות החברתיות ועוד, פיתח כל דור מאפיינים אישיים, חברתיים ותרבותיים שונים לגמרי. שוני הבא לידי ביטוי בתפיסתם את מבנה וחיי המשפחה, זכויות הפרט, יחס למדינה, יחסם לדת, נטייתם לא להתחייב לחיי משפחה, ועוד ועוד. ממש פער בין-דורי, במיטבו, המשליך גם על הקשיים של קבוצה רב-דורית משולבת, לתפקד יחד כיחידה אורגנית במשפחה, בעבודה או בצבא.

בפרשתנו - פרשת ויחי ובהפטרה, אנו פוגשים שני מקרים של מעבר בין-דורי מוצלח. מקרים בהם האב מצווה את בניו ומתווה להם דרך. והבנים, מפנימים ומקבלים.

פרשתנו עוסקת כאמור בימיו האחרונים של יעקב אבינו ומתארת את תהליך הפרידה שלו מבניו וחלק מנכדיו. תהליך בו הוא מחלק תפקידים, מטלות, אחריות וברכות וקובע כיצד יתנהלו הדורות

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הבאים (יהודה כשבט המיועד למלוכה, ועוד). **ההפטרה** "מתכתבת" עם הפרשה ומתארת את **צוואתו של דוד המלך לשלמה בנו**, שהיה אז רק בן 12. עוד לא בר מצווה...

"... **וְחִזְקָתָ וְהִיִּיתָ לְאִישׁ**" (מלכים א ב,ב) אומר דוד המלך, לבנו - **לנער** שלמה. חִזַּק את עצמך להיות איש בוגר, הן בהנהגתך הפרטית והן בזו הציבורית, כמלך ומושל. מכאן ואילך, אתה לבדך...

הִיָּה זריז, בעל משמעת עצמית ובעל מידות טובות, שקול וחכם במעשיך. אל תתבייש להתייעץ. דע גם להילחם ברוע וגם להכיר תודה למי שגמלך טוב.

רגע מעניין נוסף ב"העברת המקל" המלכותית בין דוד לשלמה הוא הרגע בו הוא מעביר לו את שאיפת חייו אותה לא זכה להגשים - **את בניית המקדש**. ברגע קסום, קדוש ומרגש זה, מעביר דוד לשלמה את השאיפה ואת ההתלהבות, את המצווה ואת התוכניות, את הממון ואת החזון של בנית בית המקדש. הכל מוכן בני היקר. "רְאֵה עֲתָה פִּי ה' בָּחַר בְּךָ לְבָנוֹת בַּיִת לְמִקְדָּשׁ חֲזַק וַעֲשֵׂה" (דברי הימים א כח, י).

מעניין הדבר, כי הקריאה **להתחזקות**, חוזרת על עצמה בשני המפגשים. קריאה שמשמעותה **גיבוש עוצמה פנימית ויכולת התמודדות**.

המפגש בו מְצַנֵּה דוד את שלמה בנו על בנין בית המקדש, נפתח בעיצה ובתובנה חשובה ה"ניצבת" גם היא על הפער הבין-דורי. בְּנִי, "דַּע אֶת אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ" (שם, ט). הִיָּה קשוב לשמוע ולקבל, לְהִפָּגֵם וללמוד את **מסורת האבות** - תורה, מסורת, מנהגים, לקחים ותובנות.

השלב השני הינו: "**וְעִבְדֶהוּ**..." (שם). על הקומה של מסורת האבות, מתוכה ומכוחה, תבנה אתה, את הקומה האישית שלך. בעבודה אישית - בהתבוננות, בלימוד ובמעשה. תבנה את מערכת היחסים האישית שלך עם הקב"ה.

לעיתים, הפער הבין-דורי גורם למתחים וחילוקי דעות כאלה, הפוגעים בכבוד ההדדי, ביכולת הקשבה ההדדית וביכולת לראות את ההורים כמוודל להזדהות ולחיקוי. וכך המעבר הבין-דורי נפגע וחלק גדול מכל העושר הרוחני (ידע, מידע, הנהגות, תובנות, נסיון אישי, היסטוריה) שנאסף על ידי הדורות הקודמים, אינו עובר הלאה, לדורות הבאים ו"הולך לאיבוד".

בעידן המודרני שלנו, עידן בו הנכד מלמד את סבו את פלאי הטכנולוגיה והבן הצעיר איש היי-טק מרויח פי כמה מאביו הוותיק, סמכותם ומעמדם של ההורים נפגעת, המבנה המשפחתי הקלאסי מתערער והפער הבין-דורי גדל. סבא שלא יודע לתפעל סמרטפון כראוי, עלול להיתפס בעיני נכדו כשריד מן העבר. ובהתאם, זה עלול להיות היחס גם כלפי אמונתו ותורתו של הסב, ח"ו.

אברהם זיגמן בשירו (מילים ולחן): "אלעד ירד אל הירדן". שיר העוסק גם הוא **בברית, בקשר ובגשר** בין הלבבות, **בין זקן ונער**, ממש כמו בראשונה.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

זָקֵן וְנָעַר בָּם יִרְדּוּ מִמָּוֶשׁ כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. אֲלֶעָד אֲלֶעָד יָקִים הַגֹּשֶׁר... אֲלֶעָד יִרְדּוּ אֶל הַיַּרְדֵּן שְׁנֵי מַחֲנוֹת חֵבֵר בְּגֹשֶׁר בְּרִית תְּהִי לָנוּ וְקֶשֶׁר מִמָּוֶשׁ כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה... אֲלֶעָד יִרְדּוּ אֶל הַיַּרְדֵּן לְחַדֵּשׁ אוֹרְחוֹת כְּקֶדֶם,	אֲלֶעָד יִרְדּוּ אֶל הַיַּרְדֵּן הוּא רָאָה הַכֹּל פּוֹרַח לְהַרְדּוֹף אוֹתוֹ הָרִיחַ מִמָּוֶשׁ כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה... אֲלֶעָד אֲלֶעָד יָקִים הַגֹּשֶׁר כְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹת אֲלֶעָד אֲלֶעָד יִרְקֵם הַקֶּשֶׁר בֵּין הַלְּבָבוֹת. אֲלֶעָד יִרְדּוּ אֶל הַיַּרְדֵּן לְחַדֵּשׁ אוֹרְחוֹת כְּקֶדֶם,
---	--

המחבר עצמו הפך לגשר בין הלבבות, כאשר הוא - איש השומר הצעיר, ממייסדי קיבוץ נחשון הפך לחסיד חב"ד. וגם ככזה, הוא המשיך וממשיך לכתוב ולהלחין את שירי ארץ ישראל היפה והטובה.

כאשר הנביא מלאכי מתאר את שלב ההכנה לגאולה העתידית, הוא מציין כי אליהו הנביא יגיע ויקרב את לב האבות אל הבנים וגם ההיפך: "וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם..." (מלאכי ג, כד). ללמדך, ששני צדדים, יש לפעור. גם מצד האבות וגם הבנים. והאחריות לסגירת הפער ולאיחוד הלבבות, מוטלת על שניהם.

במאמרנו, הבאנו שני מקרים מן ה"אבות" בהם כן בוצעה "העברת מקל" "בין-דורית" ראויה. הבה נעשה אף אנו כְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹת ונרקום קֶשֶׁר בֵּין הַלְּבָבוֹת.

הבה ניצור כולנו יחד בְּרִית וְקֶשֶׁר, מִמָּוֶשׁ כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, בין כל הדורות, הפלגים, הזרמים והמגזרים, על ידי הקשבה וכבוד הדדי.

מכרכת שמת *roth*

אשה רוח

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפך בין חבריך.**